

ЗАШТИТАТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ КАКО ДЕЛ ОД ЕКОНОМСКАТА ПОЛИТИКА

Со осамостојувањето потрошувачите беа запоставени, оставени на маргините во поглед на знаењата кои ги имаат за производите и за услугите. Нерамноправната позиција меѓу производителите, дистрибутерите и трговците, од една страна, и потрошувачите, од друга, се манифестира во недостигот од вистинити и навремени информации за потрошувачите, како и знаења тие да направат правилен избор на производи на пазарот или да користат одредени услуги.

ОПМ ГО ОДБЕЛЕЖА СВЕТСКИОТ ДЕН НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

ЦРНИТЕ ПАЗАРИ НИ ГИ УНИШТУВААТ ГРАЃАНСКИТЕ ПРАВА

Неодамна, на Светскиот ден на потрошувачите се потсетивме дека не си ги знаеме правата како потрошувачи и дека попусто имаме Закон за заштита на потрошувачите, доколку практично не го применуваме!

■ Пишува:
Рената МАТЕСКА

На потрошувачката политика Европа ѝ посветува особено внимание, како во делот на законската регулатива, така и во практиката. Закон имаме од 2000 година, новиот Закон за заштита на потрошувачите стапи на сила од 26.6.2004 година, а во нашите продавници (но и на дивите тезги) може да се најде сè и сешто, несоодветно спакувано, со изминат рок, без декларација, опасни канцерогени играчки за деца, необележана генетски модифицирана храна, производи кои не ги задоволуваат стандардите пропишани на етикетата и сл. Неофицијалните анализи говорат дека 45 проценти од македонската економија функционира на црно. Според Организацијата на пот-

рошувачите на Македонија, сивата економија претставува опасност за граѓаните - потрошувачи, но и за бизнисмените кои легално работат и ги почитуваат пропишаните стандарди и закони.

Крум Ефремов од Министерството за економија нагласи дека треба да имаме потрошувачка политика соодветно со европската. "Заштитата на потрошувачите претставува значајна политика и значаен сегмент на една држава со оглед дека сите сме потрошувачи. Едукацијата и информирањето во тој домен е од големо значење".

ОБВРСКИ

Спогодбата за стабилизација и асоцијација со Европската унија наметнува соодветни обврски за законодавството на Република Македонија. Од оваа спогодба јасно произлегува и заложбата да се дејствува и кон усогласување на законската регулатива на Р Македонија со соодветната на Унијата, како и развој на институционални форми компатибилни со системите на земјите-членки. Во таа насока, со Спогодбата

е прокламирана и потребата од поголема заштита и унапредување на правната сигурност на потрошувачите, преку усогласување на законската регулатива и водењето соодветна потрошувачка политика. Македонија ја прифати заштитата на потрошувачите како една од основните вредности на граѓанското општество, донесувајќи го Законот за заштита на потрошувачите, но таа заложба, исто така, треба јасно да се истакне и со водењето соодветна политика за заштита на потрошувачите, како дел од економската политика. Се очекува потрошувачката политика да обезбеди подобар квалитет на производите и услугите, силна позиција на потрошувачите на пазарот преку нивна едукација, навремено и вистинито информирање, силна и фер конкуренција на пазарот, а со тоа и подобар квалитет на животот на граѓаните. Истовремено треба да се воспостават компатибилни институции и механизми во владиниот и невладиниот сектор со кои ќе се обезбеди имплементација на таа политика, како на национално, така и на локално ниво. Потребата од обезбедување

конзистентна заштита на интересите на потрошувачите во рамките на единиците на локалната самоуправа добива на значење, особено со имплементацијата на процесот на децентрализација, со оглед дека како резултат на овој процес општините добиваат многу нови функции, кои досега беа во исклучителна надлежност на органите на државата како, на пример, во домените на здравството, образованието, социјалата, економијата и сл. Перспективата за поактивно учество на општините во решавањето на проблемите на граѓаните како потрошувачи дава и новиот Закон за локална самоуправа. Според одредбите на Законот, за одредени прашања кои се однесуваат на квалитетот на услугите на јавните служби на општината, локалната самоуправа може да формира Совет за заштита на потрошувачите, составен од поголеми групи корисници на јавни услуги. Претходно спомнатата диспозитивна норма, со активно учество на ОПМ, се претвори во obligatorна во новиот Закон за заштита на потрошувачите, кој налага

формирање Совети за заштита на потрошувачите во единиците на локалната самоуправа. Така доаѓаме и до целите на овој проект, кој треба да овозможи имплементација на новиот Закон за заштита на потрошувачите и институционализација на заштитата на потрошувачите во единиците на локалната

самоуправа. Цели на проектот на ОПМ се: имплементација на новиот Закон за заштита на потрошувачите; институционализација на заштитата на потрошувачите во единиците на локалната самоуправа; подигнување на свеста на граѓаните за нивните права како потрошувачи.

ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ

По повод 15 март, Светскиот ден на потрошувачите, ОПМ ја истакна потребата од едукација на децата и учениците како потрошувачи, од причината што тоа е една компонента во едукацијата која Европа и светот денес ја прават на овој план.

Историски гледано правото на потрошувачката едукација е признато во 1975 година во САД, како право без кое потрошувачите нема да можат да ги остварат другите свои права.

"Во 1986 година ООН усвоила Прирачник за заштита на потрошувачите во кој се вели дека Владата треба да

го поттикнува развојот на потрошувачката едукација и информативните програми, имајќи ги предвид културните традиции, при што се додава дека 'потрошувачката едукација треба да стане дел од основниот курикулум на образовниот систем, но можноста како дел од веќе постојните предмети'.

Истата година Европскиот совет на министри за образование ја прифатил Резолуцијата, која се однесува на потрошувачката едукација во основните и во средните училишта. Во неа се вели: 'Компетентните лица од земјите-членки на Унијата ја одобрија генералната примена на потрошувачката едукација во основните и во средните училишта на ниво на кое таа се одвива систематично во текот на задолжителното образование'.

Следејќи ги светските и европските трендови, а со поддршка на Светското потрошувачко движење и германската организација на потрошувачите, ОПМ уште во 2000 година почна да работи во областа на едукација на де-

цата како потрошувачи, барајќи ја поддршката на ресорните министерства и Бирото за развој на образованието. За таа цел се одржаа бројни јавни трибини, семинари и работилници, пред сè, за да се добие поддршка од релевантните институции, како што се детските градинки, основните и средните училишта и педагошките факултети. Со поддршка на Сојузот на просветните работници се формираше истражувачки тим со задача да ја анализира постојната состојба и да го проучи полето на потрошувачката едукација од повеќе аспекти, меѓу кои особено прашањата поврзани со начинот на кој таа тематика функционира во образовниот систем на Македонија. Како резултат од таа работа и ентузијазмот на целиот стручен тим денес ги имаме публикациите - брошурата 'Детето потрошувач' и сликовницата 'И ние сме потрошувачи', а еве сега го промовираме и прирачникот 'Едукација на детето и на ученикот како потрошувачи', вели Маријана Лончар Велкова, претседател на ОПМ.

Предвидување во живо

ТАРОТ АСТРОЛОГИЈА

Јавете се веднаш

0590 22 202 + 888

ProMedia

---

hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia